

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om studiestöd

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om studiestöd ändras på det sätt som förutsätts i regeringsprogrammet för statsminister Antti Rinnes regering. Studiepenningen binds enligt propositionen vid folkpensionsindex och i studiepenningens försörjarförhöjning föreslås en nivåförhöjning på 25 euro. I propositionen föreslås dessutom att utländska högskolors terminbegrepp och examensförfaranden beaktas i villkoren för studielånskompensation samt en ändring av bestämmelserna om frivillig återbetalning av studiepenningen och bostadstillägget på grund av en ändring i tidtabellen för verkställandet av beskattningen. Dessutom slopas möjligheten att föreskriva om bostadstilläggets belopp i länder med låg hyresnivå.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2020 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses huvudsakligen träda i kraft den 1 januari 2020.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
Studiepenningens belopp	3
Bostadstilläggets belopp	3
Villkoren för studielånskompensation	4
Frivillig återbetalning av studiepenningen och bostadstillägget	5
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	6
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	7
3.1 Konsekvenser för statsfinanserna	7
3.2 Konsekvenser för den studerandes ställning och ekonomi	7
3.3 Konsekvenser för myndigheterna	9
3.4 Samhälleliga konsekvenser	9
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	9
5 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER	10
DETALJMOTIVERING	11
1 LAGFÖRSLAG	11
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	13
3 IKRAFTTRÄDANDE	14
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	14
LAGFÖRSLAG	15
Lag om ändring av lagen om studiestöd	15
BILAGA	19
PARALLELLTEXT	19
Lag om ändring av lagen om studiestöd	19

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

Studiepenningens belopp

I 11 § i lagen om studiestöd föreskrivs om studiepenningens belopp. Studiepenningens grundbelopp är beroende av den studerandes ålder, boendeform och familjeförhållanden. Sedan början av höstterminen 2017 har studiepenningens grundbelopp för myndiga studerande som bor självständigt varit högst 250,28 euro i månaden. Den som är vårdnadshavare till ett barn under 18 år och får studiepenning har rätt till studiepenningens försörjarförhöjning (75 €/mån.), varvid studiepenningen är 325,28 euro i månaden. För en studerande som bor hos sin förälder är studiepenningen 38,66 euro, när den studerande är yngre än 20 år, och 81,39 euro, när den studerande har fyllt 20 år. För en studerande som bor någon annanstans än hos sin förälder är den 101,74 euro, när den studerande är yngre än 18 år. Både på andra stadiet och i högre utbildning kan studiepenningen höjas för en studerande som bor hos sin förälder om föräldrarna är låginkomsttagare. På andra stadiet kan föräldrarnas inkomster minska studiepenningen för den som inte har fyllt 20 år och som bor hos sina föräldrar. Sedan höstterminen 2019 inverkar föräldrarnas inkomster inte längre minskande på studiepenningens grundbelopp (101,74 €/mån.) för en person under 18 år som bor någon annanstans än hos sin förälder eller på bostadstilläggets belopp.

Studiepenningarna bands den 1 augusti 2014 vid index, vilket slopades av statsfinansiella skäl den 1 augusti 2016. Studiepenningens belopp förenhetligades som en del av studiestödsreformen inom den högre utbildningen med studiepenningen på andra stadiet den 1 augusti 2017 och har inte därefter justerats på basis av levnadskostnadernas utveckling. Om stödet inte är indexbundet försvagas dess köpkraft och stödbeloppet motsvarar då inte längre den nivå som avsågs när lagen stiftades. Beaktandet av levnadskostnadernas utveckling förbättrar möjligheterna för studerande som får stöd att fokusera på studierna tack vare den trygghet studiestödet ger. En indexbindning beaktar likväl inte den allmänna höjningen av levnadsstandarden. Studiestödet ska vara tillräckligt för att garantera försörjningen i samband med studier på heltid.

För att förbättra utkomsten för studerande som är vårdnadshavare för barn infördes den 1 januari 2018 en försörjarförhöjning av studiepenningen med 75 euro, som kan fås av den som får studiepenning och är vårdnadshavare för ett minderårigt barn. Studier kan vara en ekonomisk utmaning i synnerhet när båda föräldrarna studerar eller den studerande föräldern är ensamförsörjare. En högre försörjarförhöjning ger en studerande som är vårdnadshavare för ett barn dispositionsmedel för att kunna kombinera studierna samt omsorgen om och vården av barnet.

Bostadstilläggets belopp

Rätt till bostadstillägg har en studerande som studerar i landskapet Åland eller utomlands och bor på hyra samt har boendeutgifter. Bostadstilläggets belopp är 210 euro per månad. Rätt till bostadstillägg har dock inte en studerande som i landskapet Åland eller utomlands bor hos sin förälder eller i en bostad som ägs av en förälder eller av maken. Rätt till bostadstillägg har inte heller en studerande som i landskapet Åland delar bostad med sitt eget eller sin makes barn eller

får bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007) eller bor i samma bostad som sin make som får bostadsbidrag enligt den lagen.

En studerande som studerar i Finland på en avgiftsbelagd linje vid en folkhögskola eller ett idrottsutbildningscenter eller vid Sameområdets utbildningscentral och bor i läroanstaltens elevhem har rätt till bostadstillägg på 88,87 euro i månaden.

Enligt 14 § 4 mom. i lag om studiestöd får det föreskrivas i förordning av statsrådet om beloppet på bostadstillägget i länder med låg hyresnivå. Enligt 6 § 1 mom. i statsrådets förordning är bostadstillägget i Bulgarien, Rumänien och Slovenien 58,87 euro per månad, i Estland, Lettland, Litauen, Polen, Ryssland, Tjeckien, Ukraina och Vitryssland 75,68 euro per månad samt i Slovakien och Ungern 109,32 euro per månad. Enligt 6 § 2 mom. i förordningen betalas bostadstillägget till samma belopp som hyran, dock högst det bostadstillägg för studerande utomlands som anges i 14 § i lagen om studiestöd, om studeranden lägger fram utredning om att den månadshyra som tas ut är större än det belopp som anges i 1 mom.

För beaktandet av förändringar i boendekostnaderna utomlands finns det index för varje land, men användningen av index skulle göra systemet onödigt komplicerat. Indexbundenheten lämpar sig inte för bostadstillägg för studerande som bor i läroanstaltens elevhem, eftersom boendekostnader i elevhem inte indexjusteras. I bostadstillägget kan dock regelbundet göras sådana nivåhöjningar som enligt bedömning behövs.

Enligt FPA förekommer det små skillnader mellan hyresnivån i olika länder. Det bostadstillägg som beviljas till utlandet är i regel fast. Däremot finns det till exempel inget särskilt bostadstillägg enligt låg hyresnivå för dem som bor i asiatiska länder, även om hyresnivån där kan vara lägre än i Europa. Bostadstilläggets belopp ska regelbundet kontrolleras eller så kan regleringen för länder med s.k. låg hyresnivå slopas, vilket skulle göra systemet enklare, men garantera ett lika stort bidrag för alla studerande utomlands.

I länder med låg hyresnivå studerade våren 2019 1 550 studerande som får bostadstillägg. Schablonmässigt bostadstillägg enligt förordningen har betalats ut till mindre än 200 studerande. 1 290 (95 %) har fått 210 euro per månad enligt 14 § i studiestödslagen och 70 (5 %) ett bostadstillägg som är lika stort som den hyra de visat.

Villkoren för studielånskompensation

Enligt 15 c § i lagen om studiestöd har en studielåntagare rätt till studielånskompensation förutsatt att den tid som använts för att avlägga lägre högskoleexamen överskrider den föreskrivna målsatta tiden för examen med högst en termin, den tid som använts för att avlägga både lägre och högre högskoleexamen överskrider den föreskrivna sammanlagda målsatta tiden för examina med högst ett läsår, den tid som använts för att avlägga högre högskoleexamen överskrider den föreskrivna målsatta tiden för examen med högst ett läsår, eller den tid som använts för att avlägga yrkeshögskoleexamen eller högre yrkeshögskoleexamen överskrider tiden enligt examens föreskrivna omfattning med högst en termin.

Det som i 1 mom. föreskrivs om den tid för avläggande av examen som berättigar till studielånskompensation gäller även en examen som avlagts vid en utländsk högskola. Den tid som

använts för att avlägga examen räknas från början av den termin då studeranden första gången tagit emot en studieplats vid en högskola, till utgången av den termin då han eller hon har avlagt en i 15 b § avsedd examen. Med termin avses enligt 3 § i lagen om studiestöd hösttermin och vårtermin, varvid höstterminen börjar den 1 augusti och slutar den 31 december och vårterminen börjar den 1 januari och slutar den 31 juli. Definitionen på termin bygger på det terminbegrepp som används i Finland.

I den utsatta tiden för avläggande av examen ingår en schematisk flexibilitet, vars syfte har varit att beakta bland annat det dröjsmål som orsakas av avläggandet av examen. Flexibiliteten har visat sig vara liten i vissa situationer i synnerhet för studerande som avlagt högskoleexamen utomlands. I vissa länder kan examen avläggas schematiskt först i slutet av läsåret eller terminerna bestäms inte på samma sätt som i Finland. Till exempel i Sverige slutar inte höstterminen i slutet av december utan först i januari och examensbetyg beviljas som avslutning på läsåret eller terminen. I Tyskland pågår vinterterminen i universiteten från oktober till mars och sommarterminen från april till september och i yrkeshögskolor är vinterterminen från september till mars och vårterminen från mars till augusti. Om examen inte har kunnat avläggas utomlands inom den utsatta tiden gör inte heller den schematiska karaktären i den nuvarande flexibiliteten det nödvändigtvis möjligt att avlägga examen inom utsatt tid. Den nuvarande lagstiftningen upplevs som oskälig, eftersom en studielåntagare som avlagt examen utomlands kan gå miste om kompensationen även om han eller hon studerat lika snabbt som sin kollega i Finland. Kompensationens belopp kan uppgå till flera tusentals euro och lånen för studerande som avlagt examen utomlands är i allmänhet större än för dem som avlagt examen i Finland.

I 15 d § i lagen om studiestöd finns bestämmelser om omständigheter med stöd av vilka tiden för avläggande av examen som berättigar till studielånskompensation förlängs med högst två läsår. Omständigheter som kan beaktas är tjänstgöring enligt värnpliktslagen, civiltjänstlagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor, sjukdom eller vård av barn. I praktiken granskas förmåner som beviljas under de två senare omständigheterna. Förutsättningarna att få kompensation för studerande som avlagt högskoleexamen utomlands kan göras flexibla genom att sådana situationer beaktas där ett fördröjt avläggande av examen beror på förfarandet för beviljande av examen som avlagts i en utländsk högskola och en avvikande definition på termin.

Frivillig återbetalning av studiepenningen och bostadstillägget

Den studerande ska enligt lagen om studiestöd se till att årsinkomsten inte överstiger fribeloppet. Den studerande kan reglera fribeloppet genom att söka studiestöd för bara en del av studiemånaderna, genom att för önskade månader säga upp ett studiestöd som redan beviljats eller genom att betala tillbaka studiepenningen och bostadstillägget för stödmånader som redan förbrukats. Studiepenningen och bostadstillägget ska betalas tillbaka före utgången av maj kalenderåret efter stödåret för att fribeloppet ska höjas. Tidtabellen har möjliggjort att återbetalningar av stöd kan beaktas i beskattningen för stödåret. Om stödtagaren frivilligt betalar tillbaka studiepenningen och bostadstillägget för en stödmånad före utgången av maj kalenderåret efter stödåret, återinförs studiemånaden.

I 112 a § 1 mom. i inkomstskattelagen (1535/1992) föreskrivs om förutsättningar för att förmåner som en skattskyldig har återbetalat ska beaktas i beskattningen. Om en skattskyldig återbetalar t.ex. studiepenning som han eller hon erhållit utan grund under ett tidigare år så sent att

betalningen inte kan beaktas i förmånstagarens beskattning för det år den ursprungliga prestationen betalades, dras det återbetalda beloppet av i form av skatterättelse för återbetalningsåret på samma sätt som avdragen från nettoförvärvsinkomsten i stats- och kommunalbeskattningen. Avdraget görs efter övriga avdrag, men före grundavdraget. Skatteförvaltningen bestämmer före vilken kalenderdag året efter det år då den ursprungliga prestationen betalades återbetalningen ska ske för att den ska kunna beaktas i beskattningen för det år då den ursprungliga prestationen betalades till förmånstagaren. Ovan nämnda bestämmelser om kalenderdag tillämpas i beskattningen för 2020, dvs. 2021. Skattemyndigheterna har dessutom meddelat att de tillämpar den nya tidtabellen redan i beskattningen för 2019, dvs. våren 2020. Skatteförvaltningen har beslutat tidigarelägga tidsfristen från slutet av maj till slutet av april. Dessutom har Skatteförvaltningen också meddelat att den kan ändra tidtabellen årligen. Den nuvarande tidtabellen för frivillig återbetalning av studiestödet bygger på att återbetalningen kan beaktas i beskattningen för det år när stödet betalas ut. Bestämmelserna om frivillig återbetalning av studiepenningen och bostadstillägget ska ändras och tidsfristen för återbetalning flyttas från lag till förordning. Eventuella ändringar i tidtabellen kan lättare regleras genom en ändring av förordningen.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

För att trygga studiestödets köpkraft föreslås att studiepenningen binds vid folkpensionsindex (FPL-index) den 1 augusti 2020, varvid studiepenningen stiger med ungefär en procent. Indexjusteringar görs årligen i de studiepenningar som beviljas i början av höstterminen. Højningen görs i alla studiepenningsbelopp, studiepenningens försörjarförhöjning och läromaterialstillägget.

För att förbättra utkomsten för studerande som är vårdnadshavare för barn föreslås att studiepenningens försörjarförhöjning höjs med 25 euro. Studiepenningen är då totalt 350,28 euro i månaden från ingången av 2020 för den som är vårdnadshavare för barn.

Regleringen av bostadstilläggets belopp i länder med låg hyresnivå föreslås bli slopad för att bidraget till studerande utomlands ska bestämmas jämlikare än nu.

Förutsättningarna för studielånskompensation för studerande som avlagt en högskoleexamen utomlands ska göras flexibla. En studielåntagare som avlagt högskoleexamen utomlands är berättigad till studielånskompensation även om tiden för avläggande av examen är högst tre månader längre än vad som föreskrivs i 15 c §, om tiden för avläggande av examen har förlängts på grund av den utländska högskolans praxis för beviljande av examensbetyg och en definition av termin som avviker från 3 §.

För att den ändrade tidtabellen för verkställandet av beskattningen ska beaktas ska studiepenningen och bostadstillägget för att fribeloppet ska höjas återbetalas under kalenderåret efter stödåret inom den tidsfrist som bestäms genom förordning av statsrådet. Avsikten är att det genom förordning av statsrådet ska utfärdas bestämmelser om att studiepenningen och bostadstillägget ska återbetalas före utgången av april kalenderåret efter stödåret för att fribeloppet ska höjas. Tidsfristen möjliggör att återbetalningar av stödet kan beaktas i beskattningen för det år då stödet har erhållits.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Konsekvenser för statsfinanserna

Att binda studiepenningen vid FPL-indexet ökar jämfört med nuvarande nivå studiepenningsutgifterna 2020 med cirka 2 miljoner euro, 2021 med cirka 8 miljoner euro, 2022 med cirka 16 miljoner euro och 2024 med cirka 24 miljoner euro. En höjning av försörjarförhöjningen ökar studiepenningsutgifterna per år med cirka 3 miljoner euro. Uppskattningen av anslagen bygger på att försörjarförhöjningen per läsår regelbundet skulle betalas ut till i genomsnitt cirka 14 000 studerande som är vårdnadshavare för barn. På årsnivå är det sammanlagt cirka 22 000 studerande som får försörjarförhöjning.

De övriga ändringarna som föreslås har inga betydande konsekvenser för statsfinanserna. Att studielånskompensationen görs mer flexibel orsakar obetydliga tilläggsutgifter, som på årsnivå underskrider 100 000 euro.

För studerande till vilka det betalats något annat än 210 euro per månad enligt 14 § i lagen om studiestöd har det genomsnittliga bostadstilläggets belopp varit 137 euro per månad och antalet mottagare av bostadstillägg 265. Slopandet av det lägre bostadstillägget i länder med låg hyresnivå skulle härmed öka bostadstilläggsutgifterna per år med cirka 120 000 euro (73 euro/mån. x 6 mån.). Tilläggsbehovet är obetydligt och kan täckas av det anslag som reserverats för bostadstillägget.

3.2 Konsekvenser för den studerandes ställning och ekonomi

Att studiepenningen binds vid FPL-index höjer studiepenningen med cirka en procent den 1 augusti 2020. Studiepenningens belopp stiger hos en studerande som är vårdnadshavare för barn från 325,28 euro till cirka 353,75 euro i månaden (9 %). Nivåförhöjningen av försörjarförhöjningen ökar den studerandes dispositionsmedel och förbättrar förutsättningarna för att kombinera studier och vårdnaden om barn. Även läromaterialstillägget höjs vilket gör att dess belopp ökar från 46,80 till uppskattningsvis 47,26 euro i månaden.

Studiepenningens grundbelopp den 1 augusti 2019 och en uppskattning av grundbeloppen den 1 augusti 2020 (€/mån.):

	1.8.2019	1.8.2020*
Studerande som är vårdnadshavare för barn under 18 år	325,28	353,75
Studerande som är gifta	250,28	252,76
Har fyllt 18 år, bor självständigt	250,28	252,76
Under 18 år, bor självständigt	101,74	102,75
Har fyllt 20 år, bor hos sin förälder	81,39	82,20
Under 20 år, bor hos sin förälder	38,66	39,04

Uppskattning av studiepenningarnas grundbelopp och förhöjningar som görs på grundval av att föräldrarna är låginkomsttagare från den 1 augusti 2020* (€/mån.):

	Studiepenningens grundbelopp (€/mån.)	Förhöjning (max. €/mån.)	Förhöjd studiepenning högst €/mån.	Hur inverkar föräldrarnas inkomster?
Under 20 år, bor hos sin förälder	39,04	59,59	98,63	Studiepenningens grundbelopp kan höjas eller sänkas på basis av föräldrarnas inkomster. Föräldrarnas inkomster har en minskande inverkan endast på andra stadiet.
Har fyllt 20 år, bor hos sin förälder	82,20	102,75	184,95	Studiepenningens grundbelopp kan höjas på grund av föräldrarnas inkomster.
Under 18 år, bor självständigt	102,75	102,75	205,50	Studiepenningens grundbelopp kan höjas på grund av föräldrarnas inkomster.

* De belopp som beräknats enligt FPL-indexet är uppskattade belopp från den 1 augusti 2020, de slutliga poängtalerna fastställs i oktober 2019.

Slopandet av den separata regleringen för länder med låg hyresnivå höjer bostadstillägget för knappa 300 studerande med i genomsnitt 73 euro per månad. Bostadstilläggets belopp ska vara lika stort för alla som studerar utomlands, dvs. 210 euro per månad från den 1 januari 2020.

Tidsfristen för frivillig återbetalning av studiepenningen och bostadstillägget kommer att tidigareläggas med en månad. Möjligheten till återbetalning tryggar fortfarande en flexibel inkomstuppföljning för den studerande och en tillräcklig stödtid, eftersom frivilligt återbetalade stödmånader återinförs.

Flexiblare studielånsvillkor gäller årligen uppskattningsvis några tiotals studielåntagare som avlagt högskoleexamen utomlands. Studielånskompensationens belopp är 40 procent av den del av studielånet som berättigar till kompensation och som överskrider 2 500 euro. Med studielån som berättigar till studielånskompensation avses det studielån enligt lagen om studiestöd som upplupit under tiden mellan utgången av den termin som föregick den första dagen då högskolestudier enligt 15 b § i lagen om studiestöd inleddes och ingången av följande termin efter dagen då den examen som berättigar till kompensationen avlagts, dock inte de kapitaliserade räntorna på lånet. I mars 2019 var den genomsnittliga kompensationen cirka 5 000 euro. En studielåntagare som avlagt högskoleexamen utomlands är berättigad till studielånskompensation även om tiden för avläggande av examen är högst tre månader längre än vad som föreskrivs i 15 c §, om tiden för avläggande av examen har förlängts på grund av att den utländska högskolans definition av termin avviker från 3 § och på grund av praxis för beviljande av examensbetyg. Den föreslagna flexibiliteten tryggar mer jämlika förutsättningar för studielånskompensation för studerande som avlägger examen utomlands.

3.3 Konsekvenser för myndigheterna

De föreslagna ändringarna skulle föranleda extra arbete särskilt under planerings- och inledningsskedet. Lagändringarna förutsätter ändringar i Folkpensionsanstaltens datasystem, anvisningar, blanketter, kundinformation och nättjänster samt i fråga om förkortandet av tidsfristen för frivillig återbetalning även i datasystemen och förfarandena mellan Folkpensionsanstalten och Skatteförvaltningen. Det är mycket viktigt att sörja för att de studerande i tillräckligt god tid ges information om ändringar i tidsfristen för frivillig återbetalning av studiestödet.

3.4 Samhälleliga konsekvenser

När studiepenningen eller dess olika delar binds vid ett index, bevarar den sitt realvärde och bidrar till att den studerandes levnadsstandard hålls på samma nivå som tidigare. Nivåförhöjningen av försörjarförhöjningen skulle förbättra nivån på studiestödet för studerande som är vårdnadshavare för barn och samtidigt främja välbefinnandet för studerande barnfamiljer. Ett förenhetligande av det bostadstillägg som beviljas studerande utomlands skulle trygga mer jämlika förutsättningar för studier utomlands. Syftet med att göra villkoren för studielånskompensationen flexibla är att trygga likvärdiga förutsättningar för kompensation för studielåntagare som avlagt examen utomlands.

4 Beredningen av propositionen

Enligt regeringsprogrammet har 25 miljoner euro reserverats för indexbindningen av studiepenningen och 3 miljoner euro för höjningen av försörjarförhöjningen. Studiepenningen binds enligt regeringsprogrammet vid index 2020 till halva beloppet och därefter till fullt belopp. Skrivningen har vid den fortsatta beredningen tolkats så att den innebär kostnadseffekter av indexet och därför görs den första justeringen den 1 augusti 2020. Propositionen bereds som tjänsteuppdrag i samarbete med Folkpensionsanstalten.

Begäran om utlåtande om regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om studiestöd sändes till justitieministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, Folkpensionsanstalten, Skatteförvaltningen, Utbildningsstyrelsen, Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry, Finlands Gymnasistförbund rf, Finlands studerandekårers förbund – SAMOK rf, Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry och Finlands studentkårers förbund (FSF) rf.

Utlåtande lämnades av totalt 10 instanser. Alla remissinstanser understödde de föreslagna ändringarna. I samband med beredningen utvärderades också möjligheterna att binda bostadstillägget vid index. Indexbundenhet lämpar sig dåligt för bostadstillägget för studerande utomlands och studerande som bor i elevhem. Däremot kan det vid behov göras nivåhöjningar av bostadstillägget för dem. Det föreslås att bostadstillägget för s.k. länder med låg hyresnivå slopas, vilket förenklar systemet och garanterar ett lika stort studiestöd för alla som studerar utomlands. På grund av de nya regleringsbehov som framkommit efter remissbehandlingen har det beslutats att den tekniska lagändring som gällde gymnasiestudier på heltid och som fanns med i remissversionen av regeringspropositionen utelämnas ur propositionen.

5 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2020 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

6 §. Begränsningar i fråga om studiestödet. Det föreslås att 1 mom. 2 punkten ändras, eftersom namnet på lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000) ändrades genom lag 521/2018, som trädde i kraft den 1 januari 2019. Lagens nya namn är lagen om vuxenutbildningsförmåner (1276/2000).

I den gällande 1 mom. 9 punkten föreskrivs det att studiestöd inte beviljas den som får arbetslöshetspension enligt folkpensionslagen eller lagen om pension för arbetstagare eller enligt de arbetspensionslagar som nämns i 3 § i den lagen eller får pensionsstöd enligt lagen om pensionsstöd till vissa långtidsarbetslösa (39/2005). I propositionen föreslås det att denna reglering slopas, eftersom pensionerna i fråga inte längre beviljas. Det föreslås att punkten ändras så att där föreskrivs att pensionsstöd enligt lagen om pensionsstöd (1531/2016) är en förmån som utgör hinder. Genom pensionsstödet tryggas försörjningen för de personer som omfattas av stödet innan de går i ålderspension. Pensionsstödet är lika stort som garantipensionen, och det är därför motiverat att det är en förmån som hindrar studiestödet.

Enligt gällande 1 mom. 12 punkten beviljas studiestöd inte den som får full ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) eller med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), i lagen om lanbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015), i lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) eller i lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990). Det föreslås att det till 1 mom. 12 punkten fogas lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016) och att lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990) samtidigt stryks. Den sistnämnda lagen har upphävts genom lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016).

7 b §. Förbrukning av stödmånaden. I den gällande 7 b § föreskrivs att en stödmånad anses förbrukad när studiepenningen eller bostadstillägget för stödmånaden har betalats ut. I 2 mom. föreskrivs att om stödtagaren frivilligt betalar tillbaka studiepenningen och bostadstillägget för en stödmånad före utgången av maj kalenderåret efter stödåret, återinförs stödmånaden. Studiepenning och bostadstillägg som betalats tillbaka frivilligt beviljas på nytt med beaktande av den ansökningstid som avses i 23 §. Enligt 3 mom. medför återkrav inte att en stödmånad återinförs, om inte återkravet föranleds av felaktig utbetalning eller av retroaktiv betalning av en sådan förmån som avses i 6 §.

I propositionen föreslås att 2 mom. ändras. Enligt förslaget återinförs stödmånaden, om stödtagaren frivilligt under kalenderåret efter stödåret, inom en tidsfrist som anges genom förordning av statsrådet, betalar tillbaka studiepenningen och bostadstillägget för en stödmånad. Studiepenning och bostadstillägg som betalats tillbaka frivilligt beviljas på nytt med beaktande av den ansökningstid som avses i 23 §.

Tidtabellen för återbetalning av studiestöd har varit bunden till tidtabellen för beskattningen. Tidtabellen för verkställigheten av beskattningen håller på att tidigareläggas och kan förändras

från år till år. I momentet anges således inte längre tidsfristen för återbetalning, eftersom det är ändamålsenligare att ange tidsfristen för frivillig återbetalning i en förordning.

11 §. Studiepenningens belopp. I gällande 11 § finns bestämmelser om studiepenningens belopp. Eurobeloppen i 1 och 2 mom. i gällande paragraf blir kvar i lagen med undantag för eurobeloppet i 1 mom. 3 punkten. Enligt den föreslagna 1 mom. 3 punkten är studiepenningens belopp per månad enligt 12 § för en studerande som har rätt till studiepenningens försörjarförhöjning 250,28 euro utökat med försörjarförhöjningen enligt 6 mom. Studiepenningens belopp per månad är då för en studerande som har rätt till studiepenningens försörjarförhöjning 350,28 euro 1.1.2020—31.7.2020. Studiepenningens belopp är från den 1 augusti 2020 för studerande som har rätt till försörjarförhöjning 354,18 i månaden, när även försörjarförhöjningens belopp höjs med index.

I paragrafens 2—5 och 7 mom. föreslås inga ändringar. I 6 mom. föreskrivs om försörjarförhöjningens belopp. Enligt propositionen höjs försörjarförhöjningens belopp med 25 euro. Dessutom ändras momentets ordalydelse på grund av den ändring som föreslås i 1 mom. 3 punkten. Enligt det föreslagna nya 6 mom. är beloppet av studiepenningens försörjarförhöjning 100 euro i månaden.

Till paragrafen föreslås bli fogat ett nytt 8 mom. enligt vilket studiepenningens belopp enligt 1 och 2 mom., beloppet av försörjarförhöjningen till studiepenningen enligt 6 mom. och beloppet av läromaterialstillägget enligt 7 mom. justeras vid ingången av varje läsår iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om folkpensionsindex (456/2001). Eurobeloppen avrundas till närmaste cent.

Studerande beviljas varje läsår studiepenning som justerats med folkpensionsindex efter det att lagen trätt i kraft. Det folkpensionsindex som anges i lagen om folkpensionsindex följer levnadskostnadsindexet, som Statistikcentralen beräknar utifrån prisuppgifter för viktiga nyttigheter. Poängtalet för folkpensionsindexet för följande år uträknas så att medeltalet av levnadskostnadsindexets poängtal för månaderna i det föregående årets tredje kvartal (juli, augusti och september) divideras med talet 1,2065.

14 §. Bostadstillägg. Enligt 1 mom. i den gällande paragrafen har studerande som bor på hyra och studerar i landskapet Åland eller utomlands och har boendeutgifter rätt till bostadstillägg. Beloppet på bostadstillägget är 210 euro per månad. Rätt till bostadstillägg har enligt gällande 2 mom. dock inte en studerande som i landskapet Åland eller utomlands bor hos sin förälder eller i en bostad som ägs av en förälder eller av maken, i landskapet Åland delar bostad med sitt eget eller sin makes barn, får bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007) eller bor i samma bostad som sin make som får bostadsbidrag enligt den lagen.

Rätt till bostadstillägg har enligt gällande 3 mom. en studerande som studerar i Finland på en avgiftsbelagd linje vid en folkhögskola eller ett idrottsutbildningscenter eller vid Sameområdets utbildningscentral och bor i läroanstaltens elevhem. Bostadstillägget är 88,87 euro i månaden.

I gällande 4 mom. föreskrivs dessutom att det genom förordning av statsrådet får föreskrivas om beloppet på bostadstillägget i länder med låg hyresnivå. Det föreslås att denna 4 mom. slopas, eftersom det inte längre förekommer så stora skillnader i hyresnivån mellan Finland och de

länder som omfattas av bestämmelserna. En ändring skulle förenkla systemet och göra studiestödets belopp enhetligt för alla som studerar utomlands. Den föreslagna paragrafen motsvarar i övrigt gällande lag.

15 § d. Studielånskompensation vid fördröjda studier. Till paragrafen föreslås bli fogat ett nytt 4 mom. enligt vilket en studielåntagare som avlagt högskoleexamen utomlands är berättigad till studielånskompensation även om tiden för avläggande av examen är högst tre månader längre än vad som föreskrivs i 15 c §, om tiden för avläggande av examen har förlängts på grund av att den utländska högskolans definition av termin avviker från 3 § och på grund av dess praxis för beviljande av examensbetyg. Den föreslagna flexibiliteten tryggar jämlikare förutsättningar för studielånskompensation när tiden för avläggande av examen förlängs på grund av förfarandet för beviljande av examen vid en utländsk högskola och på grund av terminbegreppet. Mom. 4 i den gällande paragrafen blir 5 mom. Den föreslagna paragrafen motsvarar i övrigt den gällande lagen.

17 §. Hur studerandens egna inkomster inverkar på studiepenningen och bostadstillägget. I 4 mom. föreslås bestämmelser om att studiepenningen och bostadstillägget ska betalas tillbaka under kalenderåret efter stödåret för att fribeloppet ska höjas. Bestämmelser om tidsfristen för återbetalning utfärdas genom förordning av statsrådet.

Studiepenningen och bostadstillägget ska enligt den gällande bestämmelsen betalas tillbaka före utgången av maj kalenderåret efter stödåret för att fribeloppet ska höjas. Tidtabellen för återbetalning har varit bunden till tidtabellen för beskattningen. Tidtabellen för verkställandet av beskattningen håller på att tidigareläggas och därför måste den gällande bestämmelsen i lagen om studiestöd ändras. Det skulle vara lämpligare att utfärda bestämmelser om tidsfristen för frivillig återbetalning genom förordning, eftersom tidtabellen för beskattningen kan ändras årligen. Genom förordning ska det utfärdas bestämmelser om att stöd som betalats till för stort belopp ska återbetalas före utgången av april. Avsikten är att ändringen ska träda i kraft den 1 januari 2020 då ändringen för första gången ska gälla återbetalning av stöd som betalats till för stort belopp under stödåret 2019.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Enligt den föreslagna 14 § i lagen om studiestöd slopas bestämmelser, enligt vilka det genom förordning av statsrådet kan föreskrivas om bostadstilläggets belopp i länder där hyresnivån är låg. I statsrådets förordning om studiestöd upphävs 6 §, som för närvarande innehåller bestämmelser om beloppet av bostadstillägget i vissa länder. I enlighet med 6 § i förordningen om studiestöd är bostadstillägget lägre i s.k. länder med låg hyresnivå. De länder som anges i 6 § 1 mom. i förordningen är östeuropeiska länder. Enligt 2 mom. kan bostadstillägget dock betalas till ett större belopp, om studeranden visar att han eller hon betalar en högre hyra. I och med ändringen skulle bostadstilläggets belopp vara lika stort för alla som studerar utomlands.

Enligt det föreslagna 7 b § 2 mom. i lagen om studiestöd återinförs stödmånaden, om stödtagaren frivilligt under kalenderåret efter stödåret, inom en tidsfrist som anges genom förordning av statsrådet, betalar tillbaka studiepenningen och bostadstillägget för en stödmånad. Även enligt det föreslagna 17 § 4 mom. ska studiepenningen och bostadstillägget inom en tidsfrist som anges genom förordning av statsrådet återbetalas under kalenderåret efter stödåret för att fribeloppet

ska höjas. Statsrådets förordning utfärdas så snart som möjligt efter det att lagen stadfästs och tillämpas första gången på frivilliga återbetalningar av studiepenning och bostadstillägg som beviljats för 2019. Avsikten är att det i förordningen ska föreskrivas att studiepenning och bostadstillägg som betalats till för stort belopp ska återbetalas före utgången av april under kalenderåret efter stödåret.

3 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2020. Bestämmelserna i 11 § 8 mom. föreslås dock träda i kraft den 1 augusti 2020.

De studiepenningsbelopp som föreskrivs i 11 § motsvarar det poängtal enligt lagen om folkpensionsindex (456/2001) som fastställts för 2019. Den första i 11 § 8 mom. avsedda justeringen enligt lagen om folkpensionsindex görs den 1 augusti 2020.

Lagens 7 b § 2 mom. och 17 § 4 mom. ska träda i kraft den 1 januari 2020 då bestämmelsen första gången tillämpas på frivilliga återbetalningar av studiepenning och bostadstillägg som beviljats för 2019.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt 16 § 2 mom. i grundlagen ska det allmänna, enligt vad som närmare bestäms genom lag, säkerställa lika möjligheter för var och en att oavsett medellöshet enligt sin förmåga och sina särskilda behov få även annan än grundläggande utbildning samt utveckla sig själv. Enligt 6 § 2 mom. i grundlagen får ingen utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av bland annat ålder, ursprung eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Genom studiestödet tryggas de kulturella rättigheterna i enlighet med 16 § i grundlagen.

Genom att binda studiepenningen vid index och genom en höjning av försörjarförhöjningen främjas målen i 16 § i grundlagen. Syftet med höjningen av studiepenningens försörjarförhöjning är särskilt att förbättra de ekonomiska studieförutsättningarna för studerande som är vårdnadshavare för barn, vilket även främjar målen i 19 § 3 mom. i grundlagen. Enligt det ska det allmänna också stödja familjerna och andra som svarar för omsorgen om barn så att de har möjligheter att trygga barnens välfärd och individuella uppväxt.

Enligt regeringens uppfattning innehåller den föreslagna lagen inga sådana begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna som innebär att propositionen inte skulle kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av lagen om studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om studiestöd (65/1994) 6 § 1 mom. 2, 9 och 12 punkten, 7 b § 2 mom., 11, 14 och 15 d § samt 17 § 4 mom.,
sådana de lyder, 6 § 1 mom. 2 och 9 punkten i lag 792/2007 och 12 punkten i lag 886/2015, 7 b § 2 mom. och 17 § 4 mom. i lag 297/2012, 11 § i lag 1169/2018, 14 § i lag 481/2017 samt 15 d § i lagarna 1243/2013 och 1169/2018, som följer:

6 §

Begränsningar i fråga om studiestödet

Studiestöd beviljas inte den som

2) får vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsförmåner (1276/2000),

9) får pensionsstöd enligt lagen om pensionsstöd (1531/2016),

12) får full ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) eller med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015), i lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) eller i lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016),

7 b §

Förbrukning av stödmånaden

Stödmånaden återinförs, om stödtagaren frivilligt under kalenderåret efter stödåret, inom en tidsfrist som anges genom förordning av statsrådet, betalar tillbaka studiepenningen och bostadstillägget för en stödmånad. Studiepenning och bostadstillägg som betalats tillbaka frivilligt beviljas på nytt med beaktande av den ansökningstid som avses i 23 §.

11 §

Studiepenningens belopp

Studiepenningen per månad är

- 1) för en studerande som bor hos sin förälder 38,66 euro, när den studerande är yngre än 20 år, och 81,39 euro, när den studerande har fyllt 20 år,
- 2) för en studerande som bor någon annanstans än hos sin förälder 101,74 euro, när den studerande är yngre än 18 år, och 250,28 euro, när den studerande är gift eller har fyllt 18 år,
- 3) för en studerande som enligt 12 § har rätt till studiepenningens försörjarförhöjning 250,28 euro utökat med försörjarförhöjning enligt 6 mom.

Om föräldrarnas sammanlagda skattepliktiga förvärvs- och kapitalinkomster är högst 21 800 euro per år, höjs den i 1 mom. föreskrivna studiepenningen enligt följande:

- 1) en studiepenning på 38,66 euro med högst 59,01 euro,
- 2) en studiepenning på 81,39 euro med högst 101,74 euro,
- 3) en studiepenning på 101,74 euro med högst 101,74 euro.

Höjningen enligt 2 mom. minskas med 10 procentenheter för varje helt belopp av 2 180 euro som överskrider inkomstgränsen. Ingen höjning betalas om det sammanlagda beloppet av de inkomster som avses i 2 mom. överstiger 41 100 euro.

Om en studerande bor i en bostad som han eller hon hyr av sin förälder eller som ägs av föräldern och den finns i samma fastighet som föräldrarnas stadigvarande bostad, är den studerande berättigad till studiepenning till samma belopp som en studerande som bor hos sin förälder.

Rätten till åldersrelaterad högre studiepenning uppkommer vid ingången av den månad då stödtagaren uppnår den föreskrivna åldern.

Försörjarförhöjningen till studiepenningen är 100 euro per månad.

Den förhöjda studiepenningen enligt 2 mom. 1 och 3 punkten kan höjas med ett läromaterialstillägg, vars belopp är 46,80 euro per månad.

Studiepenningens belopp enligt 1 och 2 mom., beloppet av försörjarförhöjningen till studiepenningen enligt 6 mom. och beloppet av läromaterialstillägget enligt 7 mom. justeras vid ingången av varje läsår med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om folkpensionsindex (456/2001). Eurobeloppen avrundas till närmaste cent.

14 §

Bostadstillägg

Rätt till bostadstillägg har studerande som bor på hyra och studerar i landskapet Åland eller utomlands och har boendeutgifter. Beloppet på bostadstillägget är 210 euro per månad.

Rätt till bostadstillägg har dock inte en studerande som

- 1) i landskapet Åland eller utomlands bor hos sin förälder eller i en bostad som ägs av en förälder eller av maken,
- 2) i landskapet Åland delar bostad med sitt eget eller sin makes barn,
- 3) får bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007) eller bor i samma bostad som sin make som får bostadsbidrag enligt den lagen.

En studerande som studerar i Finland på en avgiftsbelagd linje vid en folkhögskola eller ett idrottsutbildningscenter eller vid Sameområdets utbildningscentral och bor i läroanstaltens elevhem har rätt till bostadstillägg på 88,87 euro i månaden.

15 d §

Studielånskompensation vid fördröjda studier

En studielåntagare har rätt till studielånskompensation även om den tid som använts för att avlägga examen är längre än vad som föreskrivs i 15 c §, om låntagaren under den tid som avses i 1 mom. i den paragrafen

1) har fullgjort tjänstgöring enligt värnpliktslagen, civiltjänstlagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor,

2) har fått sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen på grund av sjukdom, pension eller ersättning på grund av full arbetsoförmåga eller sjukpension enligt folkpensionslagen, eller

3) har fått moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen, för vård av barn.

Den tid för avläggande av examen som berättigar till studielånskompensation förlängs med högst två läsår vid omständigheter som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten.

Om en omständighet som avses i 1 mom. varat minst 30 dagar utan avbrott, förlängs den tid för avläggande av examen som berättigar till studielånskompensation med en termin. Under en termin kan endast en period som berättigar till förlängning beaktas.

En studielåntagare som avlagt högskoleexamen utomlands är berättigad till studielånskompensation även om tiden för avläggande av examen är högst tre månader längre än vad som föreskrivs i 15 c §, om tiden för avläggande av examen har förlängts på grund av att den utländska högskolans definition av termin avviker från 3 § och på grund av dess praxis för beviljande av examensbetyg.

Närmare bestämmelser om hur de omständigheter som förlänger den tid för avläggande av examen som berättigar till studielånskompensation ska beaktas får utfärdas genom förordning av statsrådet.

17 §

Hur studerandens egna inkomster inverkar på studiepenningen och bostadstillägget

Den studerande ska se till att årsinkomsten inte överstiger fribeloppet. Den studerande kan reglera fribeloppet genom att söka studiestöd för bara en del av studiemånaderna, genom att för önskade månader säga upp ett studiestöd som redan beviljats eller genom att betala tillbaka studiepenningen och bostadstillägget för stödmånader som redan förbrukats. Studiepenningen och bostadstillägget ska betalas tillbaka under det kalenderår som följer på stödåret för att fribeloppet ska höjas. Bestämmelser om tidsfristen för återbetalning utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 11 § 8 mom. träder dock i kraft den 1 augusti 2020.

RP 33/2019 rd

De studiepenningsbelopp som anges i 11 § motsvarar det poängantal enligt lagen om folkpensionsindex som fastställts för 2019. Den första i 11 § 8 mom. avsedda höjningen enligt lagen om folkpensionsindex görs den 1 augusti 2020.

Helsingfors den 7 oktober 2019

Statsminister

Antti Rinne

Forsknings- och kulturminister Hanna Kosonen

Lag

om ändring av lagen om studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om studiestöd (65/1994) 6 § 1 mom. 2, 9 och 12 punkten, 7 b § 2 mom., 11, 14 och 15 d § samt 17 § 4 mom.,
sådana de lyder, 6 § 1 mom. 2 och 9 punkten i lag 792/2007 och 12 punkten i lag 886/2015, 7 b § 2 mom. och 17 § 4 mom. i lag 297/2012, 11 § i lag 1169/2018, 14 § i lag 481/2017 samt 15 d § i lagarna 1243/2013 och 1169/2018, som följer:

Gällande lydelse

6 §

Begränsningar i fråga om studiestödet

Studiestöd beviljas inte den som

2) får vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000),

9) får arbetslöshetspension enligt folkpensionslagen eller lagen om pension för arbetstagare eller enligt de arbetspensionslagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare eller får pensionsstöd enligt lagen om pensionsstöd till vissa långtidsarbetslösa (39/2005),

12) får full ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) eller med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015), i lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) eller i lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990),

Föreslagen lydelse

6 §

Begränsningar i fråga om studiestödet

Studiestöd beviljas inte den som

2) får vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsförmåner (1276/2000),

9) får pensionsstöd enligt lagen om pensionsstöd (1531/2016),

12) får full ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) eller med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015), i lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) eller i lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016),

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

7 b §

Förbrukning av stödmånaden

Om stödtagaren frivilligt betalar tillbaka studiepenningen och bostadstillägget för en stödmånad före utgången av maj kalenderåret efter stödåret, återinförs stödmånaden. Studiepenning och bostadstillägg som betalats tillbaka frivilligt beviljas på nytt med beaktande av den ansökningstid som avses i 23 §.

7 b §

Förbrukning av stödmånaden

Stödmånaden återinförs, om stödtagaren frivilligt under kalenderåret efter stödåret, inom en tidsfrist som anges genom förordning av statsrådet, betalar tillbaka studiepenningen och bostadstillägget för en stödmånad. Studiepenning och bostadstillägg som betalats tillbaka frivilligt beviljas på nytt med beaktande av den ansökningstid som avses i 23 §.

11 §

Studiepenningens belopp

Studiepenningen per månad är

- 1) för en studerande som bor hos sin förälder 38,66 euro, när den studerande är yngre än 20 år, och 81,39 euro, när den studerande har fyllt 20 år,
- 2) för en studerande som bor någon annanstans än hos sin förälder 101,74 euro, när den studerande är yngre än 18 år, och 250,28 euro, när den studerande är gift eller har fyllt 18 år.
- 3) för en studerande som enligt 12 § har rätt till studiepenningens försörjarförhöjning 325,28 euro.

Om föräldrarnas sammanlagda skattepliktiga förvärvs- och kapitalinkomster är högst 21 800 euro per år, höjs den i 1 mom. föreskrivna studiepenningen enligt följande:

- 1) en studiepenning på 38,66 euro med högst 59,01 euro,
- 2) en studiepenning på 81,39 euro med högst 101,74 euro,
- 3) en studiepenning på 101,74 euro med högst 101,74 euro.

11 §

Studiepenningens belopp

Studiepenningen per månad är

- 1) för en studerande som bor hos sin förälder 38,66 euro, när den studerande är yngre än 20 år, och 81,39 euro, när den studerande har fyllt 20 år,
- 2) för en studerande som bor någon annanstans än hos sin förälder 101,74 euro, när den studerande är yngre än 18 år, och 250,28 euro, när den studerande är gift eller har fyllt 18 år,
- 3) för en studerande som enligt 12 § har rätt till studiepenningens försörjarförhöjning 250,28 euro utökat med försörjarförhöjning enligt 6 mom.

Om föräldrarnas sammanlagda skattepliktiga förvärvs- och kapitalinkomster är högst 21 800 euro per år, höjs den i 1 mom. föreskrivna studiepenningen enligt följande:

- 1) en studiepenning på 38,66 euro med högst 59,01 euro,
- 2) en studiepenning på 81,39 euro med högst 101,74 euro,
- 3) en studiepenning på 101,74 euro med högst 101,74 euro.

Gällande lydelse

Höjningen enligt 2 mom. minskas med 10 procentenheter för varje helt belopp av 2 180 euro som överskrider inkomstgränsen. Ingen höjning betalas om det sammanlagda beloppet av de inkomster som avses i 2 mom. överstiger 41 100 euro.

Om en studerande bor i en bostad som han eller hon hyr av sin förälder eller som ägs av föräldern och den finns i samma fastighet som föräldrarnas stadigvarande bostad, är den studerande berättigad till studiepenning till samma belopp som en studerande som bor hos sin förälder.

Rätten till åldersrelaterad högre studiepenning uppkommer vid ingången av den månad då stödtagaren uppnår den föreskrivna åldern.

I studiepenningen enligt 1 mom. 3 punkten ingår en försörjarförhöjning, vars belopp är 75 euro per månad.

Den förhöjda studiepenningen enligt 2 mom. 1 och 3 punkten kan höjas med ett läromaterialstillägg, vars belopp är 46,80 euro per månad.

14 §

Bostadstillägg

Rätt till bostadstillägg har studerande som bor på hyra och studerar i landskapet Åland eller utomlands och har boendeutgifter. Beloppet på bostadstillägget är 210 euro per månad.

Rätt till bostadstillägg har dock inte en studerande som

1) i landskapet Åland eller utomlands bor hos sin förälder eller i en bostad som ägs av en förälder eller av maken,

Föreslagen lydelse

Höjningen enligt 2 mom. minskas med 10 procentenheter för varje helt belopp av 2 180 euro som överskrider inkomstgränsen. Ingen höjning betalas om det sammanlagda beloppet av de inkomster som avses i 2 mom. överstiger 41 100 euro.

Om en studerande bor i en bostad som han eller hon hyr av sin förälder eller som ägs av föräldern och den finns i samma fastighet som föräldrarnas stadigvarande bostad, är den studerande berättigad till studiepenning till samma belopp som en studerande som bor hos sin förälder.

Rätten till åldersrelaterad högre studiepenning uppkommer vid ingången av den månad då stödtagaren uppnår den föreskrivna åldern.

Försörjarförhöjningen till studiepenningen är 100 euro per månad.

Den förhöjda studiepenningen enligt 2 mom. 1 och 3 punkten kan höjas med ett läromaterialstillägg, vars belopp är 46,80 euro per månad.

Studiepenningens belopp enligt 1 och 2 mom., beloppet av försörjarförhöjningen till studiepenningen enligt 6 mom. och beloppet av läromaterialstillägget enligt 7 mom. justeras vid ingången av varje läsår med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om folkpensionsindex (456/2001). Eurobeloppen avrundas till närmaste cent.

14 §

Bostadstillägg

Rätt till bostadstillägg har studerande som bor på hyra och studerar i landskapet Åland eller utomlands och har boendeutgifter. Beloppet på bostadstillägget är 210 euro per månad.

Rätt till bostadstillägg har dock inte en studerande som

1) i landskapet Åland eller utomlands bor hos sin förälder eller i en bostad som ägs av en förälder eller av maken,

Gällande lydelse

2) i landskapet Åland delar bostad med sitt eget eller sin makes barn,

3) får bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007) eller bor i samma bostad som sin make som får bostadsbidrag enligt den lagen.

En studerande som studerar i Finland på en avgiftsbelagd linje vid en folkhögskola eller ett idrottsutbildningscenter eller vid Sameområdets utbildningscentral och bor i läroanstaltens elevhem har rätt till bostadstillägg på 88,87 euro i månaden.

Genom förordning av statsrådet får det föreskrivas om beloppet på bostadstillägget i länder med låg hyresnivå.

15 d §

Studielånskompensation vid fördröjda studier

En studielåntagare har rätt till studielånskompensation även om den tid som använts för att avlägga examen är längre än vad som föreskrivs i 15 c §, om låntagaren under den tid som avses i 1 mom. i den paragrafen

1) har fullgjort tjänstgöring enligt värnpliktslagen, civiltjänstlagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor,

2) har fått sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen på grund av sjukdom, pension eller ersättning på grund av full arbetsoförmåga eller sjukpension enligt folkpensionslagen, eller

3) har fått moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen, för vård av barn.

Den tid för avläggande av examen som berättigar till studielånskompensation förlängs med högst två läsår vid omständigheter som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten.

Om en omständighet som avses i 1 mom. varat minst 30 dagar utan avbrott, förlängs den tid för avläggande av examen som berättigar till studielånskompensation med en termin. Under en termin kan endast en period som berättigar till förlängning beaktas.

Föreslagen lydelse

2) i landskapet Åland delar bostad med sitt eget eller sin makes barn,

3) får bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007) eller bor i samma bostad som sin make som får bostadsbidrag enligt den lagen.

En studerande som studerar i Finland på en avgiftsbelagd linje vid en folkhögskola eller ett idrottsutbildningscenter eller vid Sameområdets utbildningscentral och bor i läroanstaltens elevhem har rätt till bostadstillägg på 88,87 euro i månaden.

15 d §

Studielånskompensation vid fördröjda studier

En studielåntagare har rätt till studielånskompensation även om den tid som använts för att avlägga examen är längre än vad som föreskrivs i 15 c §, om låntagaren under den tid som avses i 1 mom. i den paragrafen

1) har fullgjort tjänstgöring enligt värnpliktslagen, civiltjänstlagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor,

2) har fått sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen på grund av sjukdom, pension eller ersättning på grund av full arbetsoförmåga eller sjukpension enligt folkpensionslagen, eller

3) har fått moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen, för vård av barn.

Den tid för avläggande av examen som berättigar till studielånskompensation förlängs med högst två läsår vid omständigheter som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten.

Om en omständighet som avses i 1 mom. varat minst 30 dagar utan avbrott, förlängs den tid för avläggande av examen som berättigar till studielånskompensation med en termin. Under en termin kan endast en period som berättigar till förlängning beaktas.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Närmare bestämmelser om hur de omständigheter som förlänger den tid för avläggande av examen som berättigar till studielånskompensation ska beaktas får utfärdas genom förordning av statsrådet.

17 §

Hur studerandens egna inkomster inverkar på studiepenningen och bostadstillägget

Den studerande ska se till att årsinkomsten inte överstiger fribeloppet. Den studerande kan reglera fribeloppet genom att söka studiestöd för bara en del av studiemånaderna, genom att för önskade månader säga upp ett studiestöd som redan beviljats eller genom att betala tillbaka studiepenningen och bostadstillägget för stödmånader som redan förbrukats. Studiepenningen och bostadstillägget ska betalas tillbaka före utgången av maj kalenderåret efter stödåret för att fribeloppet ska höjas.

En studielåntagare som avlagt högskoleexamen utomlands är berättigad till studielånskompensation även om tiden för avläggande av examen är högst tre månader längre än vad som föreskrivs i 15 c §, om tiden för avläggande av examen har förlängts på grund av att den utländska högskolans definition av termin avviker från 3 § och på grund av dess praxis för beviljande av examensbetyg.

Närmare bestämmelser om hur de omständigheter som förlänger den tid för avläggande av examen som berättigar till studielånskompensation ska beaktas får utfärdas genom förordning av statsrådet.

17 §

Hur studerandens egna inkomster inverkar på studiepenningen och bostadstillägget

Den studerande ska se till att årsinkomsten inte överstiger fribeloppet. Den studerande kan reglera fribeloppet genom att söka studiestöd för bara en del av studiemånaderna, genom att för önskade månader säga upp ett studiestöd som redan beviljats eller genom att betala tillbaka studiepenningen och bostadstillägget för stödmånader som redan förbrukats. Studiepenningen och bostadstillägget ska betalas tillbaka under det kalenderår som följer på stödåret för att fribeloppet ska höjas. Bestämmelser om tidsfristen för återbetalning utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 11 § 8 mom. träder dock i kraft den 1 augusti 2020.

De studiepenningsbelopp som anges i 11 § motsvarar det poängantal enligt lagen om folkpensionsindex som fastställts för 2019. Den första i 11 § 8 mom. avsedda höjningen enligt lagen om folkpensionsindex görs den 1 augusti 2020.